

Перевод с французского, вступительная статья А. Л. Нарочницкого. – В 2 т. – М.: Государственное издательство иностранной литературы, 1947. – Том I. Священный союз. – 482 с.

7. Кузьмичева Л.В. Русско-турецкая война 1877-1878 гг. и Сербия / Л.В. Кузьмичева // Славянский альманах. – М., 1997. – С. 71–81.

8. Кузьмичева Л.В. Сербская государственная идея в 60-70-х гг. XIX в. (Проблема идеологического выбора) / Л.В. Кузьмичева // Двести лет новой сербской государственности: К юбилею начала Первого сербского восстания 1804–1813 гг. / Отв. ред. В.К.Волков. – СПб. : Алетей, 2005. – С.150–174.

9. Международное право. Учебник / Отв. ред.: Колосов Ю.М., Кузнецов В.И. – М.: Междунар. отношения, 1996. – 608 с.

10. Михайлова А.А. Политические и социально-экономические трансформации в Сербии в контексте модернизационных процессов в последней трети XIX – начале XX в. : автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата исторических наук : специальность 07.00.03 – Всеобщая история (новая и новейшая история) / Михайлова Алена Алексеевна ; [науч. рук. Кирьяков Юрий Сергеевич ; Урал. федер. ун-т им. первого Президента России Б. Н. Ельцина]. – Екатеринбург, 2014. – 28 с.

11. Михайлова А.А. Формирование национальной элиты как движущий фактор модернизационных процессов в Сербии XIX в. / А.А.Михайлова // Известия УрГУ. – 2012. – №1. – С. 189–198.

12. Нарочницкий А.Л. Балканский кризис 1875-1878 гг. и великие державы / А.Л.Нарочницкий // Вопросы истории. – 1976. – №11. – С.32–53.

13. Нарочницкий А.Л. Берлинский конгресс, Россия и южные славяне / А.Л.Нарочницкий // Новая и новейшая история. – 1979. – №2. – С.72–84.

14. Селезнев Р.С. Задруга и вестернизация: сербская община в условиях догоняющей модернизации (вторая половина XIX – начало XX вв.) / Р.С. Селезнев // Вестник КемГУ. История. – 2013 – № 2 (542) – Т. 1. – С.55–60.

15. Шемякин А.Л. Народ и власть в независимой Сербии / А.Л. Шемякин // Двести лет новой сербской государственности: К юбилею начала Первого сербского восстания 1804–1813 гг. / Отв. ред. В.К.Волков. – СПб. : Алетей, 2005. – С.175–200.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Чернік Світлана Дмитрівна - кандидат історичних наук, доцент кафедри державно-правових дисциплін та адміністративного права Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

УДК 341.01

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОКРЕМИХ ПИТАНЬ ПРИМУСОВОГО ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ЮРИСДИКЦІЙНИХ ОРГАНІВ

Олександр ЧУМАК (Кропивницький)

У статті досліджується досвід діяльності органів примусового виконання судових рішень різних держав світу та специфіка виконавчого провадження.

Наголошено, що наслідком незалежності органів примусового виконання судових рішень є оперативність виконавчого провадження. Найкращі результати в такій практиці демонструє Швеція, в якій найвищі показники оперативності виконавчого провадження по Європі були досягнуті завдяки створенню виконавчого агентства, що не підпорядковане судовій владі та є незалежним органом виконавчої влади. Саме така модель функціонування органу примусового виконання судових рішень, що фактично не має аналогів в Європі, є найбільш вдалою для запозичення нашою правовою системою.

Ключові слова: виконавче провадження, судовий виконавець, судові рішення.

В статті исследуется опыт деятельности органов принудительного исполнения судебные решений разных стран мира и специфика исполнительного производства.

Отмечено, что следствием независимости органов принудительного исполнения судебные решения является оперативность исполнительного производства. Лучшие результаты в такой практике демонстрирует Швеция, в которой высокие показатели оперативности исполнительного производства по Европе были достигнуты благодаря созданию исполнительного агентства, не подчинено судебной власти и является независимым органом исполнительной власти. Именно такая модель функционирования органа принудительного исполнения судебные решения, фактически не имеет аналогов в Европе, является наиболее удачной для заимствования нашей правовой системы.

Ключевые слова: исполнительное производство, судебный исполнитель, судебные решения.

In the article experience of the activity of bodies of compulsory execution of judicial solutions of different countries of the world and specifics of executive production are investigated.

It is noted that promptness of judicial decisions of executive production is a consequence of independence of bodies of compulsory execution. Sweden shows the best results in such a practice, where the highest rates of promptness of executive proceeding in Europe have been achieved through the creation of the executive agency that is not a subject to judiciary but it is an independent executive body. This is such a model of functioning of body of compulsory execution of judicial decisions, which actually is unique in Europe, and is the most successful one for borrowing by our legal system.

Keywords: execution, bailiff, court decisions bailiff.

Постановка проблеми. У більшості держав світу одним з найважливіших суб'єктів виконавчого провадження є сам орган примусового виконання судових рішень. При цьому, варто звернути увагу на те, що досвід багатьох зарубіжних країн різниться в підходах до вирішення питання, чи є орган примусового виконання судових рішень частиною системи конкретного органу державної влади (міністерства юстиції, поліції або суду) або ж організований та діє в якості незалежного й самостійного органу влади. Так, наприклад, в Бельгії, Нідерландах, Люксембурзі, Шотландії, Швеції та Португалії функціонують незалежні органи примусового виконання судових рішень. Зокрема, в Швеції виконавче провадження здійснюється саме державними виконавцями, які є незалежними від судів та інших органів влади, хоча й знаходиться під офіційним наглядом міністерства фінансів та контролюються Виконавчою агенцією. В ряді інших західноєвропейських держав виконавче провадження знаходиться у веденні національних судів. Для прикладу, в Австрії виконавче провадження здійснює суд за місцем знаходження боржника або його майна, а в Іспанії виконання судового рішення реалізовує суддя, який безпосередньо виніс відповідне рішення. Поряд з тим, слід звернути увагу на те, що в окремих державах світу існує практика, коли виконавче провадження також може покладатись і на нотаріусів (зокрема, в Греції саме нотаріуси є повноважними виступати в ролі державних виконавців у виконавчих провадженнях про стягнення з боржника грошових коштів).

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У ХХ столітті діяльність державної виконавчої служби, використання нею відповідних форм та методів досліджувалося у контексті виконавчого провадження на рівні коментарів та практичних посібників М.Г. Авдюковим, Р.Х. Валєєвим, Ю.Г. Гриньком, М.А. Гурвичем, Н.Д. Зейдером, П.П. Заворотьком, В.П. Пастуховим, Н.А. Чечиною, Д.М. Чечотом, А.М. Ширшиковим, М.Й. Штефаном, М.К. Юковим. За останні п'ятнадцять років проблему примусового виконання рішень досліджували В.В. Афанасьєв (1995 р.), С.В. Щербак (2002 р.), А.І. Перепелиця (2005 р.), Р.В. Ігонін (2007 р.) тощо.

Мета статті полягає в дослідженні досвіду діяльності органів примусового виконання судових рішень різних держав світу та специфіку виконавчого провадження в таких країнах.

Виклад основного матеріалу. Необхідно також зазначити, що суб'єктами виконавчого провадження в багатьох державах світу можуть бути також і приватні судові виконавці, які, як правило, створюються в тих країнах, в яких виконавче провадження розглядається в якості другого етапу судового провадження (тому, виконавче провадження, найчастіше, здійснюється під наглядом суду). Наприклад, в Болгарії діяльність (організація, правове становище, права та обов'язки), а також право брати участь у виконавчому провадженні приватних судових виконавців регламентована Законом РБ «Про приватних судових виконавців» 2005 року [1]. У Німеччині, також, суб'єктами виконавчого провадження є сторони виконавчого провадження та судовий пристав (Gerichtsvollzieher), який вважається відносно самостійним органом правосуддя, діяльність якого регламентована Законом ФРН «Про судоустрій» [2], а також рядом норм ЦПК ФРН [3] (враховуючі останні зміни до Кодексу та закону, що були внесені 31 серпня 2015 року [4]). Взагалі, діяльність судових приставів в ФРН, власне, як і в Англії, можна розцінювати, як результат змішаної системи здійснення виконавчого провадження, в силу якої, учасниками такого провадження вважається не тільки пристав, але й сам суд.

Так, аналізуючи досвід діяльності органів примусового виконання судових рішень різних держав світу та специфіку виконавчого провадження в таких країнах, можна дійти висновку, що ефективність виконання рішень суду незрівнянно вища в тих національних

правових системах, де, з одного боку, їх здійснює незалежний орган (незалежний від суду та центральних органів влади), а, з іншого боку, – орган, що наділений силовим елементом (найкращим прикладом цього є США). Разом з тим, слід погодитись з тими вченими, які наголошують на тому, що для забезпечення стягнення з метою відновлення майнових прав важливе значення мають саме соціально-економічні, природні, географічні, соціально-психологічні, ідеологічні, освітні, культурні, побутові та інші фактори, що знаходяться в безпосередньому зв'язку з механізмом правового регулювання [5, с. 100, 101].

Однак, не зважаючи на те, що становлення законодавства про виконавче провадження в різних державах світу концентрувалось на оптимізації діяльності органів примусового виконання судових рішень, законодавці ряду цивілізованих країн також звертали особливу увагу й на максимізацію ймовірності добровільного виконання боржниками своїх зобов'язань. Для цього суб'єктами правотворчої діяльності в нормативних актах прописувались вигідні позитивні та негативні умови такого добровільного виконання виконавчих листів. Приміром, в Болгарії відповідно до положень Цивільного процесуального кодексу [6], слідом за рішенням суду, видаються виконавчі листи (изпълнителен лист), які повинні виконуватися боржником в 14-денний термін. Якщо боржник не виконує ці умови в установлений строк, заявник може звернутися до приватних чи державних судових приставів для примусового виконання судового наказу, що тягне за собою додаткові витрати для боржника.

Цікавим в цьому аспекті є досвід Ізраїлю, в якому невиконання боржником виконавчих документів у встановлені строки може розцінюватись в якості «неповаги до суду». За таке правопорушення суд може накласти на винуватого боржника обов'язок у щоденній сплаті штрафу (до моменту початку виконання ним виконавчих документів), розмір якого, повинен стимулювати порушника до виконання зобов'язань, однак не може перевищувати розміру самого стягнення [7, с. 82-83].

Максимізація ймовірності добровільного виконання боржниками своїх зобов'язань також часто залежить від ефективності процедури доведення до відома боржника документів виконавчого провадження. Так, приміром, в Італії пристави та/або інші посадові особи Бюро повідомлень, виконань та опротестування Італійської Республіки (компетенція яких охоплює відповідну територіальну одиницю республіки) повинні повідомляти боржника про заборгованості (а також про можливості погасити таку заборгованість в добровільному порядку): під час безпосереднього візиту до боржника (про це підписується відповідний акт) або поштою. У тому випадку, коли судовий пристав використовує для повідомлення боржників поштовий сервіс, він зобов'язаний посилати повідомлення в такій кількості (окремими листами), яка буде відповідати кількості одержувачів, не дивлячись навіть й на те, якщо такі мають одне місце проживання [8]. При цьому, спираючись на ст. 143 ЦПК РІ [9, р. 14], а також на вказівки, що містяться в Повідомленні Судового департаменту організації, персоналу та послуг Італії N VI-DOG/1783/03-1/2012/CA від 25 листопада 2012 року [10], пристави, в тому разі, коли стане відомо, що за адресою, на яку надсилались документи виконавчого провадження, сам боржник не проживає, пристав повинен провести розслідування з цього приводу, і знайти фактичне місце проживання (або перебування) боржника, на який слід повторно відправити відповідні документи. В Італії, так само, як і в Бельгії, виконавець в процесі розшуку боржника, може звернутись із спеціальними запитами до податкових органів та до органів соціального захисту, які повинні надати інформацію про боржника, з якої можна дізнатись про його місце проживання чи перебування. В тому разі, коли таке місце проживання (чи перебування) не вдається в'яяснити, пристав повинен повідомити боржника про виконавче провадження, шляхом розміщення відповідного повідомлення у ЗМІ.

У свою чергу в Польщі, приміром, в силу п. 1 ст. 805 Цивільного процесуального кодексу [11] (зі змінами станом на 2015 рік [12]) в день видачі виконавчого листа (*tytuł wykonawczy*), боржнику вручається повідомлення про початок виконавчого провадження (в

повідомленні також містяться: зміст виконавчого листа та способи його виконання, а також можливості, терміни й способи оскарження такого документу), а, разом з тим, копія виконавчого листа справжність якого, як правило, підтверджується судовим приставом (komornik). При цьому, дані документи за правилами ЦПК РП вручаються боржнику одним з двох способів: 1) безпосередньо (судовий пристав вручає документи безпосередньо боржникові в руки, про що той, підписує спеціальний акт про вручення); 2) через поштових операторів (в друкованій формі за вказаною адресою за допомогою поштового оператора).

Необхідно відзначити, що в тому випадку, коли документи вручаються боржнику через поштових операторів, то це означає, що такий лист залишається на зберіганні у відповідному відділі пошти, а боржнику надсилається лише повідомлення про місце знаходження такого листа з усіма відповідними реквізитами. У тих випадках, коли доставка листа вважається неможливою (стає зрозумілим, що адресат-боржник не проживає за вказаною адресою та/або не працює за вказаною адресою; такий факт встановлюється в тому разі, якщо лист, який знаходиться у поштового оператора, боржник не забирає понад семи днів, а повідомлення про місцезнаходження листа судового пристава залишається «без руху» в поштовій скриньці або «в дверях квартири» адресата), то, за правилом пар. 1 ст. 139 ЦПК РП, після закінчення семи днів, лист, що знаходиться у відповідному відділі пошти залишається ще на сім днів, про що адресат-боржник повідомляється повторним повідомленням. Разом із цим, слід врахувати, що якщо після закінчення всього терміну (а саме 14 днів) адресат все ж не забрав листа (тобто вручення такого листа за фактом є неможливим), то такий лист з документами вважається доставленим останнім (чотирнадцятим) днем зазначеного періоду, через що, такого боржника вносять до офіційного реєстру боржників.

У тих же випадках, коли лист адресату було доставлено, за правилом пар. 2 ст. 805 ЦПК РП, такий боржник має право вимагати від судового пристава пред'явити йому виконавчий лист в оригінальному вигляді для ознайомлення і звірки з врученою йому копією. Для цього боржник звертається з відповідним клопотанням до Канцелярії судового пристава (Kancelaria komornicza), що знаходиться при відповідному районному суді (голови якого, такий пристав підпорядковується та перед яким звітує).

Поряд з тим, слід зазначити, що виконавче провадження ряду зарубіжних країн, будучи спрямованим на стягнення боргів, в першу чергу вирішує питання примирення кредитора та боржника, як сторін виконавчого провадження (зокрема, така практика використовується у Нідерландах, Німеччині, Франції, Польщі та Іспанії). Наприклад, у Франції спроба примирення сторін провадження взагалі є обов'язковою у тих випадках, коли ставиться питання про накладення стягнення на заробітну плату боржника. У свою чергу в ФРН спроба примирення сторін провадження є питанням з категорії «делікатних», оскільки заяву про спробу примирення може подати лише кредитор та виключно у випадках, коли виконавцем в конкретному виконавчому провадженні є приватний пристав. При цьому варто врахувати, що в силу ст. 850h ЦПК ФРН [3] в якості особливої непрямой спроби примирення передбачений виняток з загального правила: заявити про бажання примирення може боржник, шляхом подання заяви про виключення з опису окремого майна, яке він вважає життєво необхідним. В процесі такого виключення з опису майна, приватний пристав може (за власною ініціативою) запропонувати сторонам укласти мирову угоду, пояснюючи при цьому особливості і наслідки такої дії для обох сторін провадження.

Також характерним в цьому питанні є приклад сусідньої Польщі, в якій мирна угода буває двох видів: судова (sądowa) та позасудова (pozasądowa) мирна угода. При цьому обидва види таких угод співвідносяться з процесом виконавчого провадження, будучи тільки виконавчим листом (якщо угода судова). Разом з тим, в Польщі можуть укладатись також і квазі-мирні угоди, що досягаються сторонами (кредитором та боржником в усній формі). Однак, варто наголосити на тому, що практика укладання таких угод несе в собі ряд

складнощів з їх реалізації. По-перше, слід зазначити, що усна мирна угода ґрунтується на тому, що боржник виплачує кредитору всю заборгованість (найчастіше, в розстрочку), враховуючи також і пов'язані з виконавчим провадженням витрати заявника, а сам кредитор повинен прагнути своїми діями (чи бездіяльністю) не погіршувати становище боржника у провадженні. По-друге, для усної мирної угоди необхідний виконавчий лист, в якому підтверджено раціональність та сам розмір суми боргу. По-третє, усна мирна угода може укладатись та виконуватись виключно в двох ситуаціях:

1) тоді, коли ще не відкрито виконавче провадження. Це стосується тих випадків, коли кредитор отримав виконавчий лист, але не бачить доцільності в зверненні до судового пристава, так як боржник або добровільно погашає всю заборгованість, або (за домовленістю сторін) погашає борг у формі розстрочки;

2) тоді, коли вже відкрито виконавче провадження. У тих випадках, коли кредитор вже звернувся до відповідного судового пристава, а боржник вирішує відразу ж погасити весь борг чи погасити його поетапно (в розстрочку за домовленістю сторін), то кредитор не повинен допускати ситуацій, в якій такий боржник буде нести «несправедливі витрати». Зокрема, це виражається в тому, що [Див. напр.13;14;15]: кредитор стає на сторону боржника, коли той подає судовий позов (ґрунтуючись на ст.ст. 767, 770, 840 ЦПК РП) проти судового пристава, який передчасно наклав на боржника штрафи; кредитор сам погашає всі борги, обумовлені виконавчим провадженням за домовленістю сторін.

Що ж стосується такого питання, як право сторони виконавчого провадження на оскарження рішень, дій чи бездіяльності посадових осіб органів примусового виконання судових рішень, то варто підкреслити, що часто в законодавчих нормах різних держав прямо позначаються конкретні випадки, за якими державні виконавці несуть ту чи іншу відповідальність (тобто, на основі даних статей, учасники виконавчого провадження можуть подавати проти ймовірно винуватих виконавців позови до суду чи до квазісудових органів, якщо вважають, що має місце порушення їх процедурних прав), хоча переліки таких випадків, як правило, не є вичерпними.

Наприклад, в ст.ст. 6 та 70 Закону РП «Про судових приставів та виконавче провадження» 1997 року [16] польський законодавець встановив правило, в силу якого, судові пристави несуть відповідальність за: шкоду, заподіяну ними, в разі розголошення банківської таємниці або податкового стану учасника виконавчого провадження (таку ж відповідальність тягнуть за собою і в разі порушення ст. 20 зазначеного Закону, а саме: за дії щодо неправомірного використання зазначеної інформації); порушення дисципліни (груба неповага до законів).

При цьому, слід звернути увагу на те, що притягнення до відповідальності за протиправні діяння та/або рішення державних виконавців в різних державах відбувається по-різному та залежить від орієнтації на незалежність таких приставів. В державах, в яких орган примусового виконання судових рішень є незалежним – державні виконавці притягуються в адміністративному порядку через квазісудові органи (дисциплінарними комітетами, комісіями тощо, рішення яких можуть бути в подальшому оскаржені в судовому порядку), а в тих державах, в яких такий орган є частиною структури суду чи іншого органу влади – виключно в судовому порядку. Показовим прикладом в цьому питанні є досвід оскарження рішень, дій чи бездіяльності та притягнення до відповідальності приватних державних виконавців в Болгарії. Так в силу ст. 74 Закону РБ «Про приватних судових виконавців» 2005 року [1] приватний судовий виконавець відповідає за збиток, який він неправомірно заподіяв при виконанні своєї повноважень. В першу чергу, слід звернути увагу на те, що в болгарській практиці оскарження рішень державних виконавців відіграє найважливішу роль саме Дисциплінарний комітет Палати судових виконавців, в який входить рівна кількість представників Палати судових виконавців та Міністерства юстиції РБ. Цей орган є ключовим у питанні притягнення виконавця до відповідальності, з огляду на що, тільки він може накладати штрафи приватного

примусу за порушення законодавства про виконавче провадження й статутних норм та стандартів (найчастіше, це порушення положень: ст. 428 ЦПК РБ про офіційне повідомлення боржника про строки добровільного виконання зобов'язання та про дату відкриття виконавчого провадження; пар. 2 п. 1 ст. 426 ЦПК РБ про неправомірне ігноруванні заяви кредитора порушити виконавче провадження та вжити відповідних примусових заходів; пар. 1-8 п. 1 ст. 433 ЦПК РБ про неправомірне припинення виконавчого провадження; про неправильне визначення розміру суми зборів, пов'язаних з виконавчим провадженням; про фінансові порушення у виконавчому провадженні, зокрема, які пов'язані з процедурою публічного продажу арештованого майна [17, с. 66]). Відтак, адміністративно-дисциплінарна процедура щодо державного виконавця може бути ініційована за заявою учасника виконавчого провадження, який вважає, що судовий виконавець порушив законодавство про виконавче провадження своїм рішенням та/або дією (бездіяльністю). Наприклад, в 2015 році Дисциплінарним комітетом на приватних судових виконавців було накладено: 18 доган; 6 тимчасових усунень від виконання повноважень; 7 тривалих усунень від виконання повноважень (з яких: 1 на вісім місяців, 3 на один рік та 3 на три роки); фінансові санкції у вигляді штрафів (з яких: 37 в розмірі від 100 до 1 000 лв., 30 – від 1 000 до 5 000 лв., 12 – від 5 000 до 10 000 лв., 2 – у сумі, що перевищує 10 000 лв. та 2 – понад 20 000 лв.) [17, с. 64].

При цьому, важливо відзначити, що болгарський законодавець в ч. 2 ст. 74 Закону РБ «Про приватних судових виконавців» прямо встановлює правило, в силу якого, держава не відповідає за дії приватних судових виконавців, в тому числі й тоді, коли такого виконавця притягують до фінансової відповідальності. Так, у разі залучення приватного судового виконавця до відповідальності в рамках провадження у Дисциплінарному комітеті або в рамках судового провадження, відшкодування шкоди, яке він заподіяв стороні виконавчого провадження має покриватися за рахунок винуватого виконавця або за рахунок його страховки (якщо в конкретному випадку настав страховий випадок). Слід підкреслити, що існуюча судова практика щодо оскарження неправомірних діянь та рішень приватних судових виконавців є дуже широкою [Див. напр. 18; 19; 20; 21], при цьому, суди, як правило, справедливо приймають рішення на користь потерпілої сторони виконавчого провадження.

Висновки. Отже, підводячи підсумок всьому вищевикладеному, вважаємо за доцільне наголосити на наступному:

1. Наслідком незалежності органів примусового виконання судових рішень є оперативність виконавчого провадження. Найкращі результати в такій практиці демонструє Швеція, в якій найвищі показники оперативності виконавчого провадження по Європі були досягнуті завдяки створенню виконавчого агентства, що не підпорядковане судовій владі та є незалежним органом виконавчої влади. Саме така модель функціонування органу примусового виконання судових рішень, що фактично не має аналогів в Європі, є найбільш вдалою для запозичення нашою правовою системою.

2. В умовах розвитку ринкової економіки і пов'язаних з цим відносин власності виникає потреба у регламентації діяльності приватних виконавців. В якості прикладу регламентації діяльності таких виконавців може стати досвід ФРН та Болгарії. Вбачається доцільність у пред'явленні законодавцем до таких виконавців більш суворих вимог, а саме: наявність у кандидатів на посаду приватних виконавців повної вищої юридичної освіти; складання такими кандидатами кваліфікаційного іспиту; обов'язкова належність приватних виконавців до Палати державних виконавців, що буде займатись контрольно-наглядовими та організаційно-правовими питаннями діяльності приватних виконавців (враховуючи і повноваження щодо притягнення таких виконавців до юридичної відповідальності).

3. В рамках українського законодавства повинна бути закріплена норма про мирову угоду на етапі виконавчого провадження, яку можуть укласти сторони провадження за посвідченням державного виконавця. В такій угоді повинні вказуватись: сторони угоди; дата з якої набирають силу умови договору; умови виконання боржником своїх обов'язків (якщо

передбачається розстрочка, то повинна складатись таблиця сплати боргу чи, приміром, схема покриття шкоди). У разі належного виконання сторонами провадження умов мирної угоди, ні до однієї із сторін такого провадження не можуть застосовуватись ті чи інші санкції, що передбачаються виконавчими документами (зокрема, боржнику не нараховується пеня, не може бути арештовано та реалізовано його майно тощо).

4. Для оптимізації процесу оскарження дій, бездіяльності та/або рішень посадових осіб – державних виконавців, необхідно за досвідом Болгарії, Бельгії та Нідерландів створити Палату державних виконавців, в якій діяв би Дисциплінарний комітет (в якості квазісудового органу), який міг би розглядати скарги на державних виконавців за прискореними процедурами. Рішення комітету не повинні бути остаточними, а такими, що можуть бути в подальшому оскаржені у судовому порядку.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. За частните съдебни изпълнители: Закон на Република България от 10.05.2005 г. // Държ. вестн. – 2005 – N 43. – С. 12.
2. Gerichtsverfassungsgesetz: Gesetz vom 27.11.1877. // Reichsgesetzblatt. – 1877. – S. 41.
3. Zivilprozessordnung: Gesetz vom 30.11.1877. // Reichsgesetzblatt. – 1877. – S. 83.
4. Zehnten Zuständigkeitsanpassungsverordnung: VO vom 31.08.2015. // Bundesgesetzblatt. – 2015. – N 35, Teil I. – S. 1474.
5. Батычко В.Т. Исполнительное производство в зарубежных странах. / В.Т. Батычко // Извес. ЮФУ. – 2008. – N 10. – С.99-105.
6. Граждански процесуален кодекс: Закон на Република България от 06.07.2007 г. // Държ. вестн. – 2007. – N 59. – С. 1.
7. Братухина Н.А. Анализ эффективных систем исполнительного производства за рубежом. / Н.А. Братухина, Т.В. Ялялиева. // Экон. и право. – 2015. – N 8-9 (54-55). – С. 78-84.
8. La corte suprema di cassazione, Sezione II, 20.07.1995, N 7904. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ricercagiuridica.com/cassazione/>
9. Codice di procedura civile italiano: Legge, appr. con il Regio decreto-legge 28.10.1940 N 1443. (Edizione Marzo 2014) – Rome: Altalex, 2014. – 111 p.
10. Notificazione ex art. 143 c.p.c. indispensabile la relata negativa dell'Ufficiale Giudiziario: Notificazione Dipartimento dell'Organizzazione Giudiziaria, del Personale e dei Servizi, Direzione Generale del Personale e della Formazione, 26.11.2012 Prot. VI-DOG/1783/03-1/2012/CA. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.auge.it/notificazione-ex-art-143-c-p-c/>
11. Kodeks postępowania cywilnego: Ustawa z dnia z dnia 17.11.1964 r. // Dziennik Ustaw. – 1964. – N 43. – poz. 296.
12. Kodeks postępowania cywilnego: Ustawa z dnia z dnia 17.11.1964 r. (stan prawny: 2015). // Dziennik Ustaw. – 2015. – poz. 1567.
13. Uchwała składu siedmiu sędziów: Uchwała, Izba Cywilna, zasada prawna z dnia 27.11.1986 r. N III CZP 40/86. // Orzecznictwo Sądu Najwyższego. – 1987. – N 5-6. – poz. 71.
14. Uchwała składu siedmiu sędziów: Uchwała, Izba Cywilna, zasada prawna z dnia 09.09.1987 r. N III CRN 233/87. // Orzecznictwo Sądu Najwyższego. – 1989. – N 10. – poz. 161.
15. Uchwała składu siedmiu sędziów: Uchwała, Izba Cywilna, zasada prawna z dnia 28.02.1995 r. N III CZP 20/95. // Orzecznictwo Sądu Najwyższego. – 1995. – N 5. – poz. 83.
16. O komornikach sądowych i egzekucji: Ustawa z dnia 29.08.1997. // Dziennik Ustaw. – 1997. – N 133. – poz. 882.
17. Öf=İarf Ę. Āięęřř Ćř Ālęińńńń ĩř Āĉńőĉđ'ęĉiřđińř ģiĉĉńĉ ĩř Ęřĉřđińř ĩř řińńiĉńĭ nůĀĀiĀiĉ ĉĉđ'űięiĉńĭĉ Ćř 2015 ĀiĀĉiř. / Ę. Öf=İarf. / ĀiĀĉřřĭ ĩń=İń 2015. // Ęřĉřđiř ĩř řińńiĉńĭ nůĀĀiĀiĉ ĉĉđ'űięiĉńĭĉ. – Ńiĉĉ, 2016. – Ń. 56-66.
18. Решение Софийски районен съд, Гражданска колегия, I отделение, от 12.08.2011 г., гражданско дело N 36-608/2010. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.bcpea.org/uploads/pdf/sudebna_praktika/Reshenie_12_08_2011_na_SRS.pdf
19. Решение Върховният касационен съд на Република България, III гражданско отделение, от 21.09.2011 г., гражданско дело N 184. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.bcpea.org/uploads/pdf/sudebna_praktika/Reshenie184_21_09_2011_na_VKS.PDF
20. Решение Пловдивският районен съд, VII гр.с., от 11.01.2013 г., гражданско дело N (секретно). [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.bcpea.org/uploads/pdf/sudebna_praktika/Reshenie_ot_11_01_2013_na_PRS.PDF
21. Решение Върховният касационен съд на Република България, III гражданско отделение, от 29.03.2013 г., гражданско дело N 372/12. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.bcpea.org/uploads/pdf/sudebna_praktika/reshenie_372_29.03.2013.PDF

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Чумак Олександр Олексійович – доктор юридичних наук, доцент кафедри галузевого права Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

УДК 351.72. 061

РОЛЬ І МІСЦЕ ДЕРЖАВНОЇ СУДОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ УКРАЇНИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДІЯЛЬНОСТІ МІСЦЕВИХ СУДІВ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ

В'ячеслав БОЙКО (Цюрупинск)

В статті розкриті адміністративно-правові аспекти ролі і місця Державної судової адміністрації України у забезпеченні діяльності місцевих судів. Виявлено, що основні завдання Державної судової адміністрації полягають у здійсненні організаційного і фінансового забезпечення функціонування судової влади, як відносно відокремлених інституцій. Доведено, що різновидами повноважень Державної судової адміністрації є представництва судових органів у відносинах з фізичними і юридичними особами, інформаційно-аналітичного забезпечення, документообіг суду, кадрового забезпечення, організаційно-управлінські повноваження, матеріально-технічне, фінансове та соціальне забезпечення.

Ключові слова: адміністративно-правове забезпечення, Державна судова адміністрація, завдання, місцевий суд, організаційне забезпечення, повноваження, фінансове забезпечення.

В статье раскрыты административно-правовые аспекты роли и места Государственной судебной администрации Украины в обеспечении деятельности местных судов. Выявлено, что основные задачи Государственной судебной администрации заключаются в осуществлении организационного и финансового обеспечения функционирования судебной власти, как в отношении обособленных институтов. Доказано, что разновидностями полномочий Государственной судебной администрации есть представительства судебных органов в отношениях с физическими и юридическими лицами, информационно-аналитического обеспечения, документооборот суда, кадрового обеспечения, организационно-управленческие полномочия, материально-техническое, финансовое и социальное обеспечение.

Ключевые слова: административно-правовое обеспечение, Государственная судебная администрация, задачи, местный суд, организационное обеспечение, полномочия, финансовое обеспечение.

In the article administrative and legal aspects of the role and place of the State Judicial Administration of Ukraine in ensuring activity of local courts are disclosed. It is revealed that the main objectives of the State Judicial Administration consist in implementation of organizational and financial security of functioning of judicial authority, as concerning the separate institutes. It is proved that representative offices of judicial authorities in the relations with natural and legal entities, information and analytical providing, document flow of court, staffing, organizational and administrative powers, logistic, financial and social security are kinds of powers of the State Judicial Administration.

Keywords: administrative and legal provision, financial support, local court, organizational support, powers, State Court Administration, tasks.

Постановка проблеми. Прямуючи в напрямку євроінтеграції необхідно дотримуватися належного рівня виконання основних функцій держави, пов'язаних із здійсненням судової влади. Ефективність діяльності судової гілки влади залежить від багатьох аспектів та чинників. Основним завданням суду є захист прав, свобод і законних інтересів осіб від протиправних посягань, для виконання якого необхідна певна база забезпечення судової системи зі сторони конкретних органів державної влади. Саме від безпосереднього виконання свої завдань та функцій Державною судовою адміністрацією залежить якість роботи місцевих судів та усіх органів судової системи України.

Огляд останніх досліджень та публікацій. До проблематики розкриття змісту та особливостей адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації звертали свою увагу визначні вчені-правники, зокрема В.Б. Авер'янов, В.М. Бевзенко, Ю.П. Битяк, А.Л. Борко, В.В. Галуцько, О.М. Гумін, І.І. Діткевич, О.В. Зайчук, А.А. Іванишук, М.С. Кельман, Р.І. Кирилюк, Т.М. Кравцова, О.В. Красноборов, Д.М. Лук'янець, В.Ю. Мащук, Р.С. Мельник, О.М. Музичук, В.І. Олефір, Н.М. Оніщенко, А.В. Панчишин, Д.В. Приймаченко, П.М. Рабінович, О.Ф. Скакун, А.М. Хливнюк та ін. Проте, в умовах розвитку суспільних відносин у сфері судочинства дана проблема потребує новітніх наукових досліджень та розробок..